

Röken från en kolmila täcker blicken. Vinden skingrar röken. Där står en man på milan och bankar den fast.

En gammal getherde går saktmodigt med sin skock i Kalabriens steniga landskap, ständigt hostande. Hans lilla by ligger högst uppe på ett berg, och varje kväll inmundigar han ett glas vatten med damm från kyrkans golv; en besynnerlig ritual för att hålla honom vid liv. Och mycket riktigt: när han genom en ödets nyck inte får sin dos damm, dör han, och inte ens halva filmen har passerat. Vad gör en film när dess huvudperson dör? Ja, vanligen tar de slut. Men inte Michelangelo Frammartinos *Le quattro volte*. Här är människan, naturen och djuren förbundna, i en enda cirkulär rörelse av samexistens. Människan är inte viktigare än något annat.

Titeln *Le quattro volte* betyder "de fyra gångerna" eller "de fyra liven", och anspelar på en idé om reinkarnation som tillskrivs den grekiske matematikern/filosofen/mystikern Pythagoras. Enligt den följer allt det jordliga fyra stadier, människa-djur-växt-mineral, samma utveckling som sker i filmen. När mannen dör föds en get, efter geten följer vi ett träd, som så småningom blir till kol. Olika ljud sammanlänkar dessa stadier – transitlåten som också ackompanjeras av flera svarta sekunder. Svarta hål för tanken att ta plats, för ron, eller för ledan.

En, som det plägar heta, central scen, i *Le quattro volte* ger en bred blick över getskocken vid stadens utkanter, och pågår i över åtta minuter. Getherdens nu herrelöse hund skäller på förbipasserande, en lastbil parkerar i en backe, en procession paraderar ut ur staden, och hunden förorsakar sedan lastbilens krasch in i gethagen så att djuren slipper ut på gatorna. Här sker en förening mellan levande och döda ting, som en inkarnerad metafor av filmens tema. En av filmhistoriens märkligare scener, i en enda andning, berättat helt utan åthävor.

Både här liksom genomgående i filmen är slumpens skördar många, eller så är det guds egna spratt som vi bevittnar. Och vid sidan av gud eller slumpen tycks det förgångna alltid vara närvarande; här är både romarna och Jesus temporärt reinkarnerade. Som en hägkomst över det förflutna, eller en påminnelse om ansvaret vi alla bär.

I konventionell mening kan *Le quattro volte* kallas en ovanlig film. Men då bortser man från att det knappast finns något vanligare än naturen och djuren, landskapen och himlarna. Men den som har sett Mikael Kristerssons *Pica pica* eller *Falkens öga* känner igen sig. För det är något i tonen, i Kristerssons och Frammartinos blick på omgivningen som säger: vi var inte först, vi är inte störst, och människan kommer aldrig, aldrig att vinna. Varken över sig själv eller över naturen.

Le quattro volte är en kontemplation över det syditalienska landskapet, och en betraktelse över livet som ständigt pågår i periferin. För även om det liv som skildras här kan tyckas långt bort så finns det ändå, bortanför blicken. Ständigt. Alltid. Är där och erbjuder en annan blick och en annan tid. Ett annat liv.

Röken från kolen stiger mot himlen; en röksignal utan känd betydelse, för ännu ofödda mottagare.